

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego

Art. 1. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 155, z późn. zm.¹⁾) w art. 778¹ dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„Nie dotyczy to osoby, która w chwili wszczęcia postępowania w sprawie, w której został wydany tytuł egzekucyjny przeciwko spółce, nie była już jej współnikiem.”.

Art. 2. Do postępowań o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko współnikowi spółki partnerskiej, spółki komandytowej lub spółki komandytowo-akcyjnej wszczętych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepis art. 778¹ ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2017 r. poz. 2491 oraz z 2018 r. poz. 5, 138, 398, 416, 650, 730, 756, 770, 771, 1000, 1009 i 1104.

UZASADNIENIE

1. Cel projektowanej ustawy

Projektowana ustawa o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego ma na celu dostosowanie systemu prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3 października 2017 r. (sygn. akt SK 31/15), stwierdzającego niezgodność art. 778¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1822 z późn. zm.; dalej jako k.p.c.) z Konstytucją. Sentencja powołanego orzeczenia została opublikowana w Dz. U. z dnia 10 października 2017 r., poz. 1883. Pełny tekst rozstrzygnięcia wraz z uzasadnieniem ukazał się w OTK ZU A poz. 62.

2. Przedmiot i istota wypowiedzi Trybunału Konstytucyjnego

2.1. Trybunał orzekł, że art. 778¹ k.p.c. w zakresie, w jakim dopuszcza nadanie przez sąd tytułowi egzekucyjnemu, wydanemu przeciwko spółce jawnej, klauzuli wykonalności przeciwko byłemu wspólnikowi tej spółki, niebędącemu już wspólnikiem w chwili wszczęcia postępowania w sprawie, w której wydany został tytuł egzekucyjny przeciwko spółce jawnej, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

2.2. W myśl art. 778¹ k.p.c., tytułowi egzekucyjnemu wydanemu przeciwko spółce jawnej, spółce partnerskiej, spółce komandytowej lub spółce komandytowo-akcyjnej sąd nadaje klauzulę wykonalności przeciwko wspólnikowi ponoszącemu odpowiedzialność bez ograniczenia całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki, jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, jak również wtedy, gdy jest oczywiste, że egzekucja ta będzie bezskuteczna.

Na wykładnię przytoczonego przepisu, która ukształtowała się w orzecznictwie sądów powszechnych, decydujący wpływ wywarła uchwała Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2009 r. (sygn. akt III CZP 52/09). Sąd Najwyższy wyraził w niej bowiem pogląd, że art. 778¹ k.p.c. umożliwia nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności przeciwko byłemu wspólnikowi, jeżeli wystąpił on ze spółki albo spółka została wykreślona z rejestru, pod warunkiem jedynie, że tytuł ten obejmuje zobowiązanie spółki, za które ten wspólnik ponosi odpowiedzialność, tj. zobowiązanie powstałe w czasie uczestnictwa tego wspólnika w spółce bądź przed jego przystąpieniem do spółki. Tak właśnie rozumiany przepis znalazł zastosowanie w sprawie osoby, która zainicjowała kontrolę konstytucyjności, gdyż sąd nadał przeciwko niej klauzulę wykonalności, mimo iż w dacie wszczęcia postępowania upominawczego nie była już wspólnikiem pozwanej spółki.

Rozwiązanie przyjęte w art. 778¹ k.p.c. pozostaje w związku z przepisami ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1577; dalej jako k.s.h.) normującymi odpowiedzialność wspólników spółek osobowych za zobowiązania spółki. Mianowicie: art. 22 § 2 k.s.h. przesądza, że każdy wspólnik odpowiada za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem solidarnie z pozostałymi wspólnikami oraz ze spółką, z tym że według art. 31 § 1 k.s.h. wierzyciel spółki może prowadzić egzekucję z majątku wspólnika dopiero wtedy, gdy egzekucja z majątku spółki okaże się bezskuteczna.

Wynika stąd, że norma procesowa wyrażona w art. 778¹ k.p.c. stanowi dopełnienie regulacji materialnoprawnej zawartej w k.s.h. Jednocześnie powołany przepis statuuje jeden z wyjątków od zasady, że tytuł egzekucyjny po zaopatrzeniu go w klauzulę wykonalności pozwala na prowadzenie egzekucji przeciwko podmiotowi wymienionemu w tym tytule. Art. 778¹ k.p.c. wprowadza zatem uproszczony sposób uzyskania tytułu wykonawczego przeciwko wspólnikowi, z wykorzystaniem wyłącznie postępowania klauzulowego, w którym wystarczające jest wykazanie, że egzekucja przeciwko spółce była bezskuteczna lub gdy okoliczności sprawy wskazują, iż właśnie taką się okaże.

Postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności na podstawie art. 778¹ k.p.c. podlega zaskarżeniu na zasadach ogólnych, tzn. w trybie zażalenia (art. 795 § 1 k.p.c.). Stosownie do art. 795 § 2 zd. 2 k.p.c. tygodniowy termin do wniesienia zażalenia przez dłużnika biegnie od dnia doręczenia mu zawiadomienia o wszczęciu egzekucji, zaś w przypadku gdy w tym terminie dłużnik złoży wniosek o sporządzenie uzasadnienia i jego doręczenie, termin do wniesienia zażalenia biegnie od dnia doręczenia postanowienia z uzasadnieniem, a gdy postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności zostało wydane bez spisywania odrębnej sentencji (por. art. 794² § 3 zd. 2 k.p.c.) – od dnia doręczenia uzasadnienia. Co jednak istotne: w zażaleniu dłużnik nie może podnosić zarzutów odnośnie do samego tytułu egzekucyjnego.

Środkiem obrony przyznanym dłużnikowi jest ponadto powództwo przeciwegzekucyjne, o którym mowa w art. 840 § 1 k.p.c. Jedną z przesłanek wystąpienia z tego typu powództwem może być okoliczność, że już po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, jak również na zarzucie spełnienia świadczenia, o ile zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne (art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.).

2.3. Odnosząc się do zarzutów zawartych w skardze konstytucyjnej, TK zauważył, że zaskarżony przepis nie wyłącza wprost drogi sądowej ani nie określa takiej kategorii spraw,

która nie podlega właściwości sądów. Niemniej „kreując możliwość rozszerzenia klauzuli wykonalności przeciwko byłemu wspólnikowi spółki jawnej, art. 778¹ k.p.c. pozbawia go dostępu do sądu niejako *ex post*. Postanowienie sądu o nadaniu klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu także przeciwko byłemu wspólnikowi spółki jawnej, kształtuje sytuację prawną podmiotu, który nie uczestniczył w postępowaniu rozpoznawczym. Zamknięcie drogi do sądu polega na tym, że osoba taka nie może dochodzić przed sądem obrony swych praw; nie może przystąpić do postępowania rozpoznawczego, zaś na etapie postępowania egzekucyjnego nie dysponuje już środkami procesowymi, które umożliwiają podniesienie zarzutów przeciwko roszczeniu dochodzonemu przez wierzyciela od spółki.”

Trybunał przypomniał, że postępowanie klauzulowe, w którym sąd stwierdza, że dany tytuł egzekucyjny nadaje się do wykonania (prowadzenie egzekucji przeciwko dłużnikowi jest dopuszczalne, a samo orzeczenie korzysta z waloru prawomocności lub natychmiastowej wykonalności) stanowi pierwszy etap postępowania egzekucyjnego. To ostatnie nie zmierza jednak do wydania orzeczenia, które zakończy spór przez rozstrzygnięcie sprawy co do istoty albo w inny sposób definitywnie go zamknie. Jego celem jest zaspokojenie wierzyciela. Mimo to realna możliwość wdania się w spór z wierzycielem powstaje dla byłego wspólnika dopiero na etapie postępowania egzekucyjnego. Wprawdzie były wspólnik może skorzystać ze środka, jakim jest wspomniane wyżej zażalenie na postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności, ale nadal nie ma prawa do uzyskania sądowego rozstrzygnięcia co do *meritum* sprawy. Również art. 840 k.p.c. nie daje byłemu wspólnikowi możliwości skutecznej obrony, albowiem powództwo przeciwegzekucyjne nie służy podważeniu tytułu egzekucyjnego z uwagi na okoliczności, które mogły lub powinny były zostać przedstawione sądowi w postępowaniu rozpoznawczym.

Zdaniem TK, „bezwzględne wymaganie przeprowadzenia odrębnego postępowania rozpoznawczego przeciwko aktualnemu wspólnikowi odpowiedzialnemu za zobowiązania spółki – zwłaszcza w sytuacji, w której możliwości jego obrony przeciwko roszczeniu wierzyciela są ściśle powiązane z aktywnością procesową samej spółki (art. 35 k.s.h.) – byłoby dysfunkcyjne i nadmiernie rygorystyczne. Dlatego też instytucja tzw. rozszerzenia wykonalności tytułu egzekucyjnego, wydanego przeciwko spółce, wobec aktualnego wspólnika tej spółki odpowiadającego za jej zobowiązania bez ograniczenia, może być co do zasady celowa. Natomiast instytucja ta w zakresie, w jakim dotyczy byłego wspólnika spółki jawnej, nie zasługuje na akceptację w świetle konstytucyjnego prawa do sądu. Sytuacja byłego wspólnika, który wystąpił ze spółki, jest całkowicie odmienna od sytuacji wspólników, którzy

w niej pozostali. Nadanie klauzuli wykonalności przez sąd, niedokonujący w toku postępowania klauzulowego merytorycznej kontroli tytułu egzekucyjnego wydanego przeciwko spółce, prowadzi do zakończenia sprawy, na rozstrzygnięcie której były wspólnik nie mógł mieć wpływu. Art. 778¹ k.p.c. nie stanowi materialnoprawnej podstawy odpowiedzialności wspólnika. Jest jedynie pewnego rodzaju proceduralnym przywilejem wierzyciela.”

W związku z powyższym Trybunał uznał, iż mechanizm przewidziany w art. 778¹ k.p.c. jest równoznaczny z niedopuszczalnym w świetle postanowienia art. 77 ust. 2 Konstytucji zamknięciem drogi do sądu w przypadku byłego wspólnika, który to zostaje pozbawiony możliwości obrony swoich praw majątkowych (art. 64 ust. 1 Konstytucji).

Niezależnie od stwierdzenia niezgodności zaskarżonej normy prawnej z art. 77 ust. 2 Konstytucji TK orzekł, że art. 778¹ k.p.c. narusza również art. 45 ust. 1 ustawy zasadniczej. Chodzi nie tylko o pozbawienie byłego wspólnika prawa dostępu do sądu, ale także prawa do odpowiednio ukształtowanej procedury. „Możliwość nadania tytułowi egzekucyjnemu, wydanemu przeciwko spółce jawnej, klauzuli przeciwko byłemu wspólnikowi (tj. osobie w tym tytule niewymienionej, która nie uczestniczyła w postępowaniu rozpoznawczym skutkującym powstaniem tego tytułu) nie została skorelowana z trybem, w którym były wspólnik spółki jawnej mógłby podnosić zarzuty przeciwko dochodzonej od niego wierzytelności. Zakwestionowany przepis uniemożliwił rozpoznanie sprawy skarżącej (tj. kwestii odpowiedzialności za długi spółki) przez sąd, w szczególności pozbawił skarżącą prawa do wysłuchania. Nie do zaakceptowania z punktu widzenia prawa do sądu jest sytuacja, że na płaszczyźnie materialnoprawnej istnieje spór między wierzycielem a dłużnikiem, wierzyciel zwraca się o rozstrzygnięcie tego sporu do sądu, a subsydiarny dłużnik nie tylko nie ma możliwości uczestniczenia w postępowaniu sądowym, ale w ogóle nie wie, że takie postępowanie się toczy. Rozstrzygnięcie sporu pomiędzy spółką a wierzycielem pośrednio ukształtowało sytuację prawną dłużnika, w tym wypadku byłego wspólnika spółki jawnej, bez jego wiedzy i uczestnictwa w procesie.”

W końcowym fragmencie uzasadnienia wyroku Trybunał zaakcentował, że może orzekać tylko w granicach podstawy rozstrzygnięcia, co w przedłożonej mu sprawie musiało prowadzić do stwierdzenia zakresowej niekonstytucyjności art. 778¹ k.p.c. Niemniej dalej TK podkreślił, że „zakresowa formuła wyroku prowadzi do zróżnicowania sytuacji prawnej byłych wspólników różnych spółek osobowych. W związku z tym celowe jest podjęcie działań, które doprowadzą do stanu normatywnego zgodnego z Konstytucją. Rolą ustawodawcy jest dostosowanie przepisów kodeksu postępowania cywilnego do wymogów konstytucyjnych,

jeśli chodzi o rozszerzenie klauzuli wykonalności w wypadku, gdy w tytule egzekucyjnym wskazane są innego rodzaju spółki niż spółka jawna.”

3. Różnice między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Zważywszy na zacytowaną powyżej jednoznaczną wskazówkę co do konieczności podjęcia prac legislacyjnych, zasadne staje się dodanie w art. 778¹ k.p.c. zdania drugiego, które *expressis verbis* wykluczy możliwość nadania klauzuli wykonalności przeciwko osobie, która w chwili wszczęcia postępowania nie była już współnikiem spółki osobowej. Warto bowiem jeszcze raz zaznaczyć, że TK nie zanegował instytucji rozszerzonej prawomocności orzeczenia jako takiej. Wręcz przeciwnie, sąd konstytucyjny przytoczył wypowiedzi doktryny podnoszące, że „przyjęte w art. 778¹ k.p.c. rozwiązanie oznacza w praktyce obrotu zwiększenie atrakcyjności spółki jawnej względem spółki cywilnej oraz wzmocnienie podmiotowego charakteru spółki jawnej”.

W konsekwencji koncepcja zamiany ustawowej przyjęta w art. 1 projektu nie eliminuje w całości rozwiązania proceduralnego, które jest korzystne dla wierzycieli spółek osobowych i znacząco ułatwia im dochodzenie wierzytelności od współników, którzy są solidarnie, ale zarazem też subsydiarnie odpowiedzialni za zobowiązania spółki. Ideą realizowaną przez projekt jest natomiast wyłączenie możliwości stosowania art. 778¹ k.p.c. w stosunku do osób, które na etapie postępowania rozpoznawczego nie mogły bronić swoich praw, ponieważ – w przeciwieństwie do aktualnych współników – nie miały już prawa ani obowiązku prowadzenia spraw spółki oraz nie były uprawnione do jej reprezentowania (tak w zakresie czynności sądowych, jak i pozasądowych) – zob. art. 29 i art. 39 § 1 k.s.h.

Ze względu na to, że norma prawna stanowiąca podstawę nadania klauzuli wykonalności przeciwko byłemu współnikowi spółki jawnej została derogowana z systemu prawa wraz z wejściem w życie wyroku Trybunału (10 października 2017 r.), sądy obowiązane są odmówić nadania klauzuli wykonalności, jeżeli zachodzą okoliczności określone w sentencji orzeczenia z dnia 3 października 2017 r. (art. 190 ust. 1 Konstytucji). Z punktu widzenia standardów konstytucyjnych, do których TK odniósł się w swym rozstrzygnięciu, celowe jest, aby analogiczne zasady znalazły możliwie szybko zastosowanie również w przypadku byłych współników spółek osobowych innych niż spółka jawna. Wobec tego w art. 2 projektu proponuje się przyjęcie w tym zakresie zasady bezpośredniego działania nowego prawa w przypadku byłych współników spółek partnerskich, komandytowych i komandytowo-akcyjnych. Z tych samych zresztą powodów, a więc w związku z potrzebą jak najszybszej

pełnej realizacji wartości konstytucyjnych na gruncie regulacji z art. 778¹ k.p.c., w art. 3 projektu został wyznaczony jedynie 14-dniowy okres spoczywania ustawy.

4. Konsultacje

Nadesłane w ramach konsultacji opinie i uwagi są zamieszczone na senackiej stronie internetowej. Wyniki konsultacji przedstawiono w Ocenie Skutków Regulacji.

5. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Zakres przedmiotowy projektowanej ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Tytuł projektu: Ustawa o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego	Data sporządzenia: 8 czerwca 2018 r.
Przedstawiciel wnioskodawcy: senator Aleksander Szwed	Źródło: wyrok TK
Osoby odpowiedzialne za projekt w Biurze Legislacyjnym: Katarzyna Konieczko, ekspert ds. legislacji, tel. 22 694 9557 Marian Fałek, ekspert ds. OSR, tel. 22 694 9097	Nr druku: 750, 750 S

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 3 października 2017 r. (sygn. akt. SK 31/15) stwierdził, że art. 778¹ Kodeksu postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1822 z późn. zm.) w zakresie, w jakim dopuszcza nadanie przez sąd tytułowi egzekucyjnemu, wydanemu przeciwko spółce jawnej, klauzuli wykonalności przeciwko byłemu wspólnikowi tej spółki, niebędącemu już wspólnikiem w chwili wszczęcia postępowania w sprawie, w której wydany został tytuł egzekucyjny przeciwko spółce jawnej, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W związku z tym zachodzi konieczność dostosowania systemu prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego, również w wypadku, gdy w tytule egzekucyjnym wskazane są innego rodzaju spółki osobowe niż spółka jawna.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt.

Na skutek wyroku Trybunału Konstytucyjnego zachodzi konieczność dokonania nowelizacji *ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego* (Dz. U. z 2018 r. poz. 155) polegającej na:

- dodaniu w art. 778¹ zdania drugiego w brzmieniu: „Nie dotyczy to osoby, która w chwili wszczęcia postępowania w sprawie, w której został wydany tytuł egzekucyjny przeciwko spółce, nie była już jej wspólnikiem.”,
- postanowieniu, że do postępowań o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko wspólnikowi spółki partnerskiej, spółki komandytowej lub spółki komandytowo-akcyjnej wszczętych przed dniem wejścia w życie projektowanej regulacji stosuje się przepis art. 778¹ w brzmieniu nadanym w projekcie nowelizacji *ustawy*.

Efektem przyjęcia projektowanej regulacji będzie dostosowanie systemu prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego w zakresie regulacji odnoszących się do innych spółek osobowych niż spółka jawna.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Nie dotyczy.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt.

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Wspólników spółki osobowej:	liczba spółek stan na dzień 31 XII 2016 r.	GUS Rocznik Statystyczny RP 2017 r. wg rejestru REGON	usunięcie normy prawnej stanowiącej podstawę nadania klauzuli wykonalności przeciwko byłemu wspólnikowi spółki
jawnej	36.368		
partnerskiej	2.249		
komandytowej	25.647		
komandytowo-akcyjnej	4.234		

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji.

Projekt w dniu 24 kwietnia 2018 r. został przesłany do zaopiniowania przez następujące instytucje: Ministerstwo Sprawiedliwości, Sąd Najwyższy, Krajową Radę Sądownictwa, Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”, Helsińską Fundację Praw Człowieka, Business Centre Club, Konfederację Lewiatan, Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej, Krajową Radę Komorniczą, Ogólnopolską Federację Stowarzyszeń Syndyków i Likwidatorów, Związek Banków Polskich, Prokuraturę Generalną Rzeczypospolitej Polskiej, Krajową Radę Radców Prawnych, Naczelną Radę Adwokacką.

Minister Sprawiedliwości pozytywnie zaopiniował zaproponowaną w projekcie ustawy zmianę art. 778¹ k.p.c.

Sąd Najwyższy nie zgłosił uwag do projektu ustawy.

Naczelna Rada Adwokacka proponowane zmiany ocenia pozytywnie.

Krajowa Rada Sądownictwa nie zgłosiła uwag.

Prokuratoria Generalna Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiła stanowisko, w którym stwierdziła, że projektowana ustawa obejmuje rozwiązania mające na celu dostosowanie treści art. 778¹ k.p.c. do wyroku TK. Ponadto zaproponowała rozważenie:

- uzupełnienia zdania drugiego art. 778¹ k.p.c. o zastrzeżenie: „i nie wiedziała przez wydaniem tytułu egzekucyjnego o wszczęciu tego postępowania”,
- modyfikację art. 2 projektowanej ustawy przez uwzględnienie w wyliczeniu także spółki jawnej, w celu usunięcia ewentualnych wątpliwości co do tego, że od dnia wejścia w życie ustawy każde rozstrzygnięcie w trybie art. 778¹ k.p.c. będzie zapadało na podstawie przepisu w brzmieniu nadanym tą ustawą.

Ogólnopolska Federacja Doradców Restrukturyzacyjnych i Syndyków (OFDRiS) zaopiniowała projektowaną ustawę negatywnie. Zdaniem OFDRiS, proponowana zmiana jest zbyt daleko idącą ingerencją w obowiązujący stan prawny i działa na szkodę wierzycieli, chroniąc dłużników będących współnikami spółki jawnej. Ponadto na aktualnych współników spółki przerzuca odpowiedzialność za zobowiązania powstałe w okresie, gdy dany współnik, który następnie wystąpił ze spółki, podejmował decyzje gospodarcze na równi z pozostałymi współnikami. W opinii OFDRiS, przewidziana projektem ustawy regulacja spowoduje możliwość ucieczki przed odpowiedzialnością osobistą współników spółek jawnych i przerzucenie jej na pozostających w spółce współników. Jednocześnie utrudni, a w wielu wypadkach wręcz uniemożliwi, egzekucję roszczeń, które przysługują wierzycielom w stosunku do spółek jawnych.

Związek Banków Polskich pozytywnie ocenił inicjatywę ustawodawczą. Niezależnie od tego wskazał, że inicjatywa ustawodawcza opracowana wyłącznie w celu wykonania wyroku TK nie rozwiązuje problemu polegającego na istnieniu rozróżnienia w zasadach dochodzenia roszczeń od byłych i aktualnych współników spółek osobowych. Ponadto zaproponował poprawkę legislacyjną.

Krajowa Rada Komornicza (KRK) wyraziła pogląd, że zdanie drugie dodane w art. 778¹ k.p.c. pozostaje w zgodzie z treścią orzeczenia TK, jednakże nie rozwiązuje wszystkich problemów związanych z odpowiedzialnością współników spółki jawnej, partnerskiej, komandytowej lub komandytowo-akcyjnej. Zdaniem KRK, w celu wyeliminowania dychotomii w dochodzeniu roszczeń od różnych współników spółek osobowych (byłych oraz aktualnych i przyszłych) konieczne staje się całkowite wyeliminowanie normy przewidzianej w art. 778¹ k.p.c.

Na posiedzeniu w dniu 5 czerwca 2018 r. Komisja Praw Człowieka, Praworządności i Petycji oraz Komisja Ustawodawcza przeprowadziły I czytanie projektu i podjęły uchwałę rekomendującą projektowane rozwiązania w zaproponowanym brzmieniu. Komisje nie uwzględniły sugestii Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej ze względu na zasygnalizowane przez przedstawiciela Ministra Sprawiedliwości problemy, które mogłyby się pojawić wraz z przyjęciem, że były współnik spółki osobowej powinien działać w postępowaniu toczącym się przeciwko spółce w charakterze interwenienta ubocznego. Poza tym przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości zauważył, iż od dnia opublikowania wyroku TK sądy nie mogą nadawać klauzuli wykonalności przeciwko byłym współnikom spółek jawnych w trybie art. 778¹ k.p.c., wobec czego wymienienie tego rodzaju spółki w treści art. 2 nie jest konieczne.

Komisje nie przychyliły się do stanowiska OFDRiS, gdyż w istocie stanowiło ono polemikę z wyrokiem wydanym w sprawie SK 31/15. Natomiast postulat zgłoszony przez KRK był zbyt daleko idący, zwłaszcza w świetle dostrzeżonej w wypowiedzi TK potrzeby zachowania odpowiedniej równowagi między ochroną byłych współników spółek jawnych a swoistym proceduralnym uprzywilejowaniem wierzycieli ułatwiającym im egzekucję i zarazem przesądzającym o większej atrakcyjności spółek osobowych.

Pozostałe podmioty nie przedstawiły opinii. Nadesłane opinie i uwagi są zamieszczone na senackiej stronie internetowej.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych.

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	<i>Łącznie (0-10)</i>
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Źródła finansowania												

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Przedmiotowa regulacja nie będzie wpływała na sektor finansów publicznych.
--	--

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe.

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	<u>Pozytywnie.</u> Regulacja ograniczać będzie ryzyko prawne.						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Regulacja ograniczać będzie ryzyko z tytułu udziału w spółce osobowej.						

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Nowelizacja <i>ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego</i> będzie wpływać <u>pozytywnie</u> na przedsiębiorczość, ponieważ ograniczy ryzyko wspólników spółki osobowej wynikające z prowadzenia działalności gospodarczej (ryzyko prawne). Jednakże wpływ regulacji będzie niewielki, gdyż dotyczy stosunkowo niedużego zbioru podmiotów, który dodatkowo prowadzi działalność raczej w małej skali. Według danych GUS liczba spółek osobowych (jawnych, partnerskich, komandytowych oraz komandytowo-akcyjnych) wynosiła na dzień 31 XII 2016 r. 68.498, co stanowiło ok. 9% ogółu spółek zarejestrowanych w rejestrze REGON.</p> <p>Przedmiotowa regulacja wykluczy możliwość nadania klauzuli wykonalności przeciwko osobie, która w chwili wszczęcia postępowania w sprawie, w której wydany został tytuł egzekucyjny przeciwko spółce, nie była już wspólnikiem. W związku z tym były wspólnik spółki osobowej ponoszący odpowiedzialność bez ograniczenia całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki, jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, jak również wtedy, gdy jest oczywiste, że egzekucja ta będzie bezskuteczna, nie zostanie pozbawiony możliwości obrony swoich praw majątkowych na drodze sądowej.</p>
--	--

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu.

nie dotyczy

9. Wpływ na rynek pracy.

Brak wpływu.

10. Wpływ na pozostałe obszary.

☐ środowisko naturalne	☐ demografia	☐ informatyzacja
☐ sytuacja i rozwój regionalny	☐ mienie państwowe	☐ zdrowie
☐ inne:		

Omówienie wpływu	Brak wpływu.
------------------	--------------

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego.

Przepisy projektu będą miały zastosowanie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

W związku z celem nowelizacji ustawy nie zachodzi konieczność dokonania ewaluacji regulacji ex – post.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.).

Brak

Warszawa, 9 lipca 2018 r.

BAS-WAPM-1707/18

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (przedstawiciel wnioskodawcy: senator Aleksander Szwed)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2012 r. poz. 32, ze zm.) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt przewiduje zmianę art. 778¹ w ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 155, ze zm.; dalej: k.p.c.).

Proponowana zmiana dotyczy postępowania o nadanie klauzuli wykonalności na podstawie tytułu egzekucyjnego wydanego przeciwko osobowemu spółkom prawa handlowego. Zgodnie z obowiązującym brzmieniem art. 778¹ k.p.c. tytułowi egzekucyjnemu wydanemu przeciwko spółce jawnej, spółce partnerskiej, spółce komandytowej lub spółce komandytowo-akcyjnej sąd nadaje klauzulę wykonalności przeciwko wspólnikowi ponoszącemu odpowiedzialność bez ograniczenia całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki, jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, jak również wtedy, gdy jest oczywiste, że egzekucja ta będzie bezskuteczna. Projekt przewiduje dodanie w analizowanym przepisie zdania drugiego, na podstawie którego sąd nie będzie mógł nadać klauzuli wykonalności wobec osoby, która w chwili wszczęcia postępowania w sprawie, w której wydano tytuł egzekucyjny przeciwko spółce, nie była już jej wspólnikiem.

Projekt zawiera przepisy przejściowe przewidujące, że do postępowań o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko osobowemu spółkom prawa handlowego wszczętych przed dniem wejścia w życie nowelizacji stosuje się zmieniony art. 778¹ k.p.c.

Proponowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Prawo Unii Europejskiej nie reguluje kwestii zawartych w przepisach opiniowanego projektu.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Kwestie stanowiące przedmiot projektu ustawy nie są regulowane prawem Unii Europejskiej.

4. Konkluzje

Przedmiot projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego nie jest objęty zakresem regulacji prawa Unii Europejskiej.

Akceptował:
Wicedyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Przemysław Sobolewski

BAS-WAPM-1708/18

Warszawa, 9 lipca 2018 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu – czy senacki projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (przedstawiciel wnioskodawcy: senator Aleksander Szwed) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

Projekt przewiduje zmianę art. 778¹ w ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 155, ze zm.; dalej: k.p.c.).

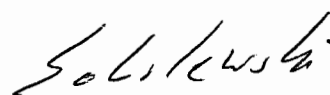
Proponowana zmiana dotyczy postępowania o nadanie klauzuli wykonalności na podstawie tytułu egzekucyjnego wydanego przeciwko osobowym spółkom prawa handlowego. Zgodnie z obowiązującym brzmieniem art. 778¹ k.p.c. tytułowi egzekucyjnemu wydanemu przeciwko spółce jawnej, spółce partnerskiej, spółce komandytowej lub spółce komandytowo-akcyjnej sąd nadaje klauzulę wykonalności przeciwko wspólnikowi ponoszącemu odpowiedzialność bez ograniczenia całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki, jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, jak również wtedy, gdy jest oczywiste, że egzekucja ta będzie bezskuteczna. Projekt przewiduje dodanie w analizowanym przepisie zdania drugiego, na podstawie którego sąd nie będzie mógł nadać klauzuli wykonalności wobec osoby, która w chwili wszczęcia postępowania w sprawie, w której wydano tytuł egzekucyjny przeciwko spółce, nie była już jej wspólnikiem.

Kwestie stanowiące przedmiot projektu ustawy nie są regulowane prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa UE.

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego
nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.

Akceptował:
Wicedyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Przemysław Sobolewski